

Szerkesztői iroda:
Piazsor, Kapeller-ház
hová
a lap szellemi részét illető közle-
mények küldendők.

Kiadó hivatal:
POLLÁK MÓR KÖNYVNYOMDAJA.
hová a hirdetések s előfizetések
bermentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasár-
napon egy nagy íven.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:
Egész évre 4 frt.
Fél 2 " "
Negyed 1 " "

HIRDETMEYNEK DIJA:
3 hasábos peti sorért, vagy ennek
helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyiltér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás.

Az október—decemberi évnegyed beálltával
új előfizetést nyitunk a

„KÖZÉRDEK“-re.

Nem tartjuk szükségesnek ismételn az en ve-
zérelveket, melyeket lapunk szerkesztésében és
kiadásában követni igyekeztünk. Hogy az irány,
mely felé törekszünk, nem helytelen, arra nézve
elég bizonyító erővel bír az a szíves pártolás,
melyben t. olvasóink által részesültünk. S éppen
e pártolásban bízva arra fogunk törekedni ezután
is, hogy megtartsuk, illetve tovább fejlesszük la-
pukat abban az irányban, melyet t. olvasóink már
rövid háromnegyed évi pályafutásunk alatt meg-
ismertek.

Nem ígértünk nagyokat fölléptünk sem,
de igyekeztünk megfelelni minden irányban egy
vidéki lap hivatásának. Célunk volt összekötni
a hasznost, a szakszerűt az érdekessel, a mulat-
tatóval, lehetőleg hatni a közigazgatás, társada-
lom, közgazdaság, szépirodalom, tanügy stb. kö-
rébe eső viszonyaink fejlesztésére.

Munkatársaink folytonos szaporodása lehetővé
teszi jövőre is, hogy célunkat a követelhetőbb igé-
nyeknek is lehetőleg megfelelően vihessük keresztül.

Kérve a közönség eddig tapasztalt szíves tá-
mogatását, — előfizetést nyitunk a „Közér-
dek október—decemberi évnegyedére.

Az előfizetési pénzek legezészerűbben posta-
utalvánnyal a „Közérdek“ kiadóhivatalához Nagy-
Enyeden ezim alatt küldendők. Az előfizetési dí-
jak maradnak továbbra is a régiek, u. m:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Pollák Mór,
a „Közérdek“ kiadótulajdonosa.

Dr. Boros Gábor,
a „Közérdek“ felelős szerkesztője.

A Petőfi-szobor leleplezése.

A szobor-bizottság közelebről tartott ülésén
megállapította a leleplezési ünnepély programját,
mely következő:

Október 15-én. a leleplezési ünnepély napján,
délelőtt 9¹/₂ órakor a meghívottak az akadémia
disztermében összegyűlnek s ott Ráth Károly fő-
polgármester, a nagy bizottság második elnöke
megnyitja az ünnepélyt. A megnyitó beszédet gróf
Károlyi Istvánnak, az elnöknek, kellett volna tar-
tania, de a gróf levélben arról tudósította Remé-
nyi Antal titkár, hogy az ünnepre nem jöhet el
Budapestre, mert törött lába még mindig kötésben
van, még 3 hétig úgy is marad, november vége
előtt semmi remény hozzá, hogy N.-Károlyból,
hol beteg fekszik, kimozdulhasson. A bizottság
e megváltozhatlan tény tudomásul vevén, sajna-
latának jegyzőkönyvében ad kifejezést.

Ráth Károly megnyitja után Jókai Mór, ki
erre a legnagyobb készséggel vállalkozott, emlék-
beszédet mond Petőfi felett, melynek végeztével a
Ferencz József-téren és a korzón át testületileg a
szobor elé vonulnak az akadémiaiából.

A szobor előtt Ráth Károly megtartja leleple-
zési beszédjét, mely után lehull a lepel a szo-
borról. Ekkor a fővárosi dalkarok eléneklik a Petőfi
Honfidalára szerzett férfinyugvást s Nagy Imre el-
szavalja Endrődi Sándor pályanyertes Petőfi-ódáját.
A szavalás után a testületek lerakják a szobor
talpazatára koszorúikat s a zenekar előadja a Köl-
csey-hymuszot. Az ünnepélyt délután 3 órakor a
redoutban diszebed fejezi be.

A tér egyrésze a hivatalosan meghívottak
részére korláttal lesz elzárva. Azok a meghívottak,
kik az akadémiaiban lefolyó ünnepi eseményekben részt-
venni nem akarnak, az elzárt helyre a kötö-
utezán át juthatnak be. Mindössze 2000 meghívót
küldenek szét.

A szobor már fönt áll talpazatán. Három ol-
dalán a föléje emelt fabódé s elül széles gyékény
védi a kíváncsi szemek elől. Különböző leleplezeten
s a téren hullámzó tömeg mindenképen igyekszik
egy-egy nyíláson a szép szobrot megtekinteni. —
Most meg a talpazatot újból átfogják csiszolni,

aztán a szobrot lepelbe burkolják és a fabódét
leszedik föléje. — A tér parkirozása gyorsan ha-
lad előre, most vezetnek be a tér meghosszabbítá-
sára a gázcsöveket; a szobor körül öt lámpát
fognak felállítani. Azután az egész tért feltöltik a
rendes színre s a kerítésen kívül eső részt ta-
vaszszal befásítják, de csak kisebb díszeserjékkel,
nehogy a szobrot később elfodják.

A trónörökös pár Erdélyben.

A trónörökös, nevével együtt, ismét Erdély szép
berezeti közt időz, s egész utjakban valamint görögnyi
időzések alatt a legmelegebb fogadtatás meg-
megújuló jeleit találta.

A vadászatok már múlt szeptember hó 22-én reg-
gel megkezdődtek. Sok medvét vettek észre az utóbbi
időben, s mindjárt ezek ellen indult a társaság az adór-
jani és édespataki határokra. Három hajítás volt szakadó
záporban, a harmadiknál látták is medvét, de nagy tá-
volban. Másnap az idő teljesen kiderült.

A 23-iki vadászaton két medve került hajtás alá,
Macskássy Ferencz és Telek Samu gróf nem akartak
a medvére löni, remélvén, hogy a trónörökös állása felé
terelhetik, de a medve eltűnt a bozóton. A másik med-
vét csak a hajtók jelezték, kutyákat boesátottak utána,
de eredménytelenül. A vadászat folyamán ismét esett.

Szept. 24-én szalonkára vadásztak. 30 szalonkára
akadtak. Elejtetett 8 szalonka és 4 nyul, melyek közül
3 szalonkát és egy nyulat a trónörökös, 1 szalonkát és
1 nyulat Lipót herceg, 1 szalonkát Koburg herceg
lőtt.

25-én két medve került lövésre a kásvai határban.
Első hajtásban Teleki gróf korlátozott lövél miatt az egyik
medvét elhibázta, mely a sűrűségbe menekült a hajtás-
vonalon eltűnt. A második hajtásból Pausinger főrendező
állásának tartott a nagy medve, ez azonban visszariasz-
totta Teleki gróf elé, ki nem lőtt rá, hogy a fenség
lőtávolába érhesse. Lipót bajor herceg rá is süttöte
fegyverét. Sanerma báró pedig megsebezte, mire a neki-
bőszült vadállat iszonyu bögés között a völgynyíláson
leesörtetett. A trónörökös elhagyván a villásreggelit,
melyhez kíséretét hozzáültette, a vérnyomokon követte a
vadat egészen a völgy aljáig; a sikertelen üldözésköz-
ben

TÁRCZA.

ÁLOM.

— Allegória. —

Oh angyalom! mi szépet álmodám . . .
Ki fejt meg álomlátásomat?
Ki mondja meg, hogy börtölésül-e?
Mely eldönti jövőmet, sorsomat . . .
Szétnyílt az ég — im halld álom tehát —
Csattogva és dörögve nyíla szét . . .
S a támadott részen az angyalok
Szélid serge röpköde szerteszét . . .
Égi fátylon, — mely tőlük származék —
Vívének a szent égbe szökve föl,
Hol láthatám világ sötét multját
És tudhaték a szép jövő fölül . . .
Láttam magam és komor multamat . . .
Láttam jövőm égi szent dal között,
S én ott lebegtem kételkedve multamon. —
Ott, a bizonytalan jövő fölött . . .
A sötét múlt egy mogorva angyal.
Komoran szól: „Jövőd, multad leend.“
S távolról rá vissza hangzott a dal,
Mit énekle mind de mind annyi szent . . .
S a jövő, egy mosolygó szép angyal
Csengő biztatását nem hallhatám,
Mert eltűnék előlem már a kép,
Eltűnt a bájos égi látomány . . .
Ágyam szélén, midőn felébredék
Ott találtam az ég — költészetét . . .
— Budapest, 1882. —

Király Kálmán.

Abrudbánya—Verespatak.

— Uti tárcza. —

(Folytatás)

„Mi a program mára?“ — kérdi kedves házi-
szonyunk, a mint az utazás fáradságait kényelmesen kipi-
helve a reggelinél ülünk. Nem kis feladat erre felelni
azoknak, kiknek rövidre van szabva idejük, s még is
látni akarnak mindent: kedves ismerősöket és a termé-
zet szépségeit. Aligha van vidék, mely oly változatosan
gazdag volna nevezetes természeti tüneményekkel bíró
kirándulási helyzetekben, mint Abrudbánya környéke.
Természetesen a „környék“ szó itt nagyon is széles ter-
jedelemben veendő; két-három órai távolságban még nem
jutottunk ki a „környékből.“ „Menjünk Verespatakra“ —
volt a közválasz s fölülvén kocsikra, mentünk Verespatakra.
Kanyargós völgyben, jól készítet uton haladunk „Gura
rosia“ felé. Egyszerre utunk felett egy vasuti „viaduct“
tűnik fel s balra tekintve, hosszú épületet látunk a völgy-
ben, melyből hatalmas döngölés zaja hallszik. A kincstári
zuda ez oly jules szerkezetben, hogy ugyanesak érdemes
a megtekintésre. Innen tovább haladva a völgy alja mind
vörösebbé, a sűrűn felállított zuzdák zajától és a gátok-
ról rohanó víz zugásától mind élénkebbé válik. Darabokra
zuzott kövek halmait fekszenek szanaszét, melyekből az
érezttartalmak már kiválogatták, a könnyű águ fehé-
törzsű nyírek facsoportjai között, míg az oldalakat bükk,
gyertyán stb. fák és bokrok fedik. Az ut mind magasabba
hág, a völgy mind szédítőbb mélységben tűnik fel, hol
zuzda-zuzdát ér. Végre a bánya- vasutállomáshoz és a
múltán nevezetes „szentkereszt bánya“ bejáráshoz érünk.
B. B. barátunk előrendeli a „esillőket“ megfelelő banya
costumbé öltözve beleülünk, a befogott ló sebesen meg-
indul és mi hol lehajtva, hol feltartva fejünket, de min-
dig vig nóta között a legszebben mivel arany-tárnák
egyikében pár kilométer hosszant utazunk, a míg a munka
helyére érünk. Fejünk felett Verespatak banya község
terül el, alattunk a mélységből esigával vontatják ki a
nemes érezttartalmu köveket, melyeket „ezillőken“ szál-
litnak ki. A bányász figyelmesen nézi a nemes érez-
eret, lynkat fur a kemény sziklafalba, azt robbanó por-
ral tölti meg s felrobbantván, tovább folytatja munkáját.
Ily alkalommal nagyon szép jegecz- főszekeket (üregket)
találnak, melyekben sokszor jó íható víz gyűl össze. Ily
jegeczekkel aztán ellátatják az egész társaság apraja nagyja
„emlékül.“

Verespatak nem igen széles terjedelmű völgyben
fekszik. A hely szűke hozza magával, hogy háza magas-
san, többnyire emeletre vannak építve, szűk kis piaczan
éppen városias emeletes házak díszlegnek, mindnyájan
lakályos, kényelmes helyiségekkel vannak beosztva, látszik,
hogy vendégszerető, barátságos bányabirtokosok a gazdák.
Lehetetlen elfelednem azt a sok kedves zsimbet és nehez-
teletést amiatt, hogy Abrudbányát fogadtak el főhadi szá-
lásul. A verespataki mindig haragszik az abrudbányaiakra és
mi alig birtuk a jövőre való ígéretekkel helyreállítani a
szent békét s rendez- voust adni a „Detonata“ aljában.
Most pedig fel a „Csetatya“ hoz. Hol is vezethetne fel
szebben az ut, mint Apostol Alajosnak, az általános
szeretett r. cath. lelkesnek virágos kertjén keresztül,
melyet ő szikla darabok között fáradságosan kitarással
létesített. Még szőlő is van ültetve a házfalához, mely
minden évben meghozza gyümölcsöt, s be is válik az
az asztalra — egres sauce köpében. A t. társaság elbucsu-
zik, de csak a viszontlátásig, a vigkedélyű plébános-ker-
tőtől, ki soha senki előtt sem ijével sem nappal nem
zár ajtót. Nem is lopták meg soha. Az ut elég hosszú,
de kényelmesen gyalogolható. Hatalmas sziklaféjtések bá-
nyák üregei mellett haladunk, míg nem egy kevés kapasz-
kodással helyt vagyunk. Négy sziklafal áll előttünk; egy
kis emelkedésen, melynek háttere némileg be van mélyítve,
megpihentünk s azután keresztül buvunk egy a sziklába
vágott torkolaton s belépünk egy roppant ürbe a „Csetatya
mare“-ba. Méltán fog el a megdöbbenés, mintha a pokol
torkában volnánk. Hatalmas sziklahegy volt ez pár ezer
év előtt, át meg át szegve gazdag arany erektektől, melyek
szeszélyes alakban futották át a kemény sziklákát. Fel-
tűnt ez az óskor népeinek, fel a hatalmas rómaiaknak,
s mivel akkor sem „Dynamit“ sem „Nitroglycerin“ sem
„Azotin.“ de még csak puskapor sem volt, kezdetleges
szerszámaikkal elkezdték a hegyet a tetején, felülről
lefelé munkálni, felhasználva a sziklamorzsolásra a tűzt s
vizet s így roppant mély üregeket csináltak. Jött az
ujabb kor jobb eszközeivel s tovább haladott a megkez-
dett nyomokon át meg át furva az egész hegyet, alakítva
egy roppant üstfenék alakú mélyedést, melynek fene-
kén állva órási sziklaomladékok között tekintünk fel a
kéklő égre. Előttünk akna szájak, barlangszerűen kivájt
mélyedések, alagutak sötétlenek, fenyegőleg függő szik-
lák ijesztonek, úgy hogy keblünket megkönnyebülve
érezzük, midőn ismét kibuvunk a torkolaton át a szabadba.

Viator.

visszatérve vidáman reggelizett. A 26-iki nap sem mutatott föl kedvezőbb eredményeket.

Annál sikeresebb volt a 27-iki vadászat.

A vadásztársaság már fél 8-kor, pompás idő mellett utnak indult, hogy az Isticeu és Karilor nevű távollevő hajtásokban vadászson, mert a 26-iki hajtásnál néhány medvének oda vezető nyomait látták és egy felhajtott erős vadkan is ezen irány felé tört át. Gróf Hoyos, aki a trónörökös meghívására ide érkezett, szintén csatlakozott a társasághoz. A borzasztó keleti szélvész után, mely az az előtti nap ott dühöngött s a vadászt csaknem lehetetlenné tette, nem igen volt várható, hogy ez időjárás hirtelen oly kedvező fordulatot vesz.

Amde az idő kiderült s az e napi vadászat kitünő eredményű s minden tekintetben felette érdekes volt. Első hajtásul Dousu testina vétették, melyben az erdőkerülők egy erős medvét jeleztek. Ez azonban a hajtás felső oldalán már kiváltott. Ezért kihagyták e hajtást s helyette Capi puzorului vétették, melyben sok medvényom mutatkozott. S csakugyan közvetlen a hajtók előtt egy két éves medve jött, br. Jósika elé, aki egy lövéssel súlyosan megsebesítette ugyan, de az állat még talpára állhatott, mignem gr. Mitrowszky egy jól célzott lövéssel leterítette. Rezső trónörökös, br. Jósikának ítélte oda a medvét, mivel az előreláthatólag a második lövés nélkül is csakhamar kimult volna. Nostitz gr. is lőtt egy igen szép medvét. Az idő az egész napon át gyönyörű szép volt.

A vadászatról való visszatérés után nagy udvari ebéd volt. Az első emeleti étterem falai tele vannak aggatva a trónörökös eddigi vadászerecséjének összesen 120-nál több jelvényeivel. Minden egyes darabon rajta van megszerzési napja és helye. Az itteni vidéken a vadászatok rendkívül tetszenek a trónörökösnek s a mint nyilatkozott, szívesen itt maradna október közepéig is, ha a neuburgi udvari vadászatok is nem esnének épen erre az időre. A vadászszakmány este vacsora után az egész vonalnak faklyakkal való nagyszerű kivilágítása, kürtársóság s a lakosság nagy csődülete mellett, valamint az összes vadászvendégek és a vadászemélyzet jelenlétében a kastély parkjába hozatott.

28-án a palpataki erdőrezsékben rendezett vadászat eredménye nagyon kielégítő.

Nostitz gr. által elejtett medvét kivül, a második hajtásban a fiatal Matskásy egy gyönyörű maczkót veszélyesen megsebezett, az azonban vérnyom és csontforgácsok hátrahagyásával elmenekült.

A trónörökös kíséretével a vadászatról fél hatkor érkezett vissza.

Udvari ebéd után — mely a Szászrégenből ide rendelt népzenekar mellett derült hangulatban folyt le — Nostitz gróf medvevadásszá felavatási ünnepélye tartott meg, a Jósika báró ünnepélyéhez hasonló ezerelemekkel. A zöld galera kiterített medvét a trónörökös pár és kísérete jaklyafény, kürtang és zeneszó mellett körülállotta, s negyedóraig gyönyörködött a vadászünnepélyben.

Hétfőn délelőtt felrándulás lesz a Rákóczi-dombra, az otáni gyönyörű tájké megsejmelésére, s délután elutazás.

Közgyűlési meghívó.

Sz. 8881—1882. Nemes Alsó-Fehérvármegye alispánjától.

Megyénk mltgos főispánjának f. hó 21-én 213. sz. alatt kelt intézvénye folytán a megyei bizottság folyó évi október hó 10-én délelőtt 9 órakor kezdődőleg fogja gyűlését tartani.

Tárgyai lesznek: 1. Gyászjelentés néhai Szende Béla m. kir. honvédelmi miniszter elhunytáról. — 2. Az igazoló bizottság előterjesztése a megyei bizottság legközelebbi adó fizető tagjainak az 1883. évre megállapított névjegyzékének, továbbá a megüresült vál. bizottsági taghelyek betöltéséről. — 3. Az 1883. évi m. költségvetés. — 4. Előterjesztés az első hazai takarékpénztár egyesülettel a nagyenyedi honvéd laktanya építése végett köteendő 50000 forint kölcsön ügyében. — 5. Abrudbánya város kérelme 12 évre kövezet-vám szedhetés iránt. — 6. Gróf Teleky Károly kérése a Maros medrének Maros-Ujvár és Földvár határan leendő szabályozása iránt. — 7. Báró Bánffy J. által Tompaházán építendő marosi gát építési ügye. — 8. Néhai Sándor Elek helyének betöltése: a) az állandó választmányban, b) egészségügyi bizottságban, c) statisztikai bizottságban, d) központi választmányban. — 9. Az igazoló választmány tagjainak megválasztása. — 10. A közigazgatási bizottságban a működési határidő lejártával öt tag megválasztása. — 11. Lóavatósi bizottságokba két elnök választása. — 12. A verespataki járási segédszolgabírói állomásának betöltése. — 13. A Petőfi-szoborbizottság meghívása Petőfi Sándor szobrának 1. évi október 15-én tartandó ünnepélyes leleplezési ünnepélyére. — 14. Berve község köreleme községépítési költségeinek fedezésére 600 frtos államkölcsön kötvényének eladhatása végett. — 15. Kerpenyes község 3 havi koremszajog kiadási ügye. — 16. Kerpenyes község határozata a gör. kath. egyháznak adandó földterület ügyében. — 17. Verespatak község és Zsurzs Juon közötti vásárszerződés ügye. — 18. Verespatak községi szabályzata az éjjeli őrség rendezése iránt. — 19. U. a 300 frt államkötvény

eladása tárgyában. — 20. Mindszent község határozata egy sikátor helyének megváltoztatása tárgyában. — 21. Községi költségvetések és zárszámadások. — Végül azon időközben netalán beérkező ügyek, melyek sürgősségüknél fogva az október hó 7-én tartandó állandó választmány által tárgyalás alá vétetni ajánlatnak.

Nagy-Enyeden, 1882. évi szept. 27-én.

Csató János,
alispán.

Fővárosi levél.

Esik! Esik szakadatlanul az áldott eső. Őszi szél sívít be a kéményen, s odább rohanva a házak födelén, teljes erővel veti magát a Dunára; fölesapokdja a piszkos hullámokat, melyeken recsege tánczólnak a veszteglő hajók, míg a kis propeller föloldalára dülve küzdök átvergődni a másik partra. A vén Gellérthegy ősz feje összefolyini látszik a szürke éggel; sötét árnyat vet a páratlan Corzóra, mely e pillanatban ridegebb az enyedi "Varczagás" utcánál. Fejül az eső áztat. alul fölver a lattyokos sár; tönkre megy a ruha, szétmállik a cipő s a paraplí csak arra való, hogy az egészséges esősepp tizenhat cseppre osztva esapódjék rajta keresztül arezodba. Tehát az ember otthon ül és ásit szüntelen. Oh, mert az ilyen őszi nap az unalomé, mely teljes renyhességével könyöklí meg a fővárost s ejti önkívületbe a csúzos testieket.

És képzeljen a t. olvasó a szüret összes kellemeihez egy ilyen napot. Akkor előtte áll a budai sváb és bortermelő a maga teljes dühében. Ma kezdték meg a budai híres szőlőhegyeken a szüretet. A szőlő eddig is sokat szenvedett az esőtől, de most meg teljesen elrontja a sok víz azt a kis mustot is, a mit a jég meghagyott. Hanem ezek apró bajok, a melyekkel a főváros maga ugy egészben nem sokat gondol. Ha egy fényes udvari kocsí végig robog a boulevardon, elfelejtünk minden vasuti katasztrófát, s a ki pl. az angol "vas" emberek tisztelőre rendezett lakomán részt vett, ép oly keveset gondolt a kis ipar pangásával, mint az eszlári sakterek védői a közvéleménnyel.

De hogy a szüretnél maradjak, el kell mesélnem egy esinos kis epizódot. A népszínház egyik elsőrendű tagja elfogadta X. barátja meghívását a szüretre. A válogatott szőlő és a zamatos must élvezete a legkellemesebb foglalkozás s tisztelt művésznők, a kedélyes apák kitünő helyettesítője, teljes gondatlansággal adta magát neki a dús lakodásnak. Esteledik; ő haza siet a hegyekből előadásra. Operette megy, a melyben fejedelmet játszik; estély van a palotában, s a fejedelem nagy monologba kezd. Alig kezd el, arczán nyugtalanság vehető észre, mely később kínos vonaglásokká válik.

— Fogd csak hívem a koronát és e palástot! — szól oda udvarmesterének, s nem törődve az udvari etikette megrökönyödésével, gyors léptekben elvonul, a mi épen nem volt méltóságosnak nevezhető. — A közönség bámul s rosztat sejt, mi pedig, a kik tudtuk a dolgot, homéri kacajban törtünk ki a kuliszák megett.

... Mert a mustnak az idén is meg van az a forrongó tulajdonsága, a mi más esztendőben sem szokott hiányozni.

Nehogy félreértessem, kijelentem, hogy tisztelt barátunk, a kivel e kis fárum esett meg, nem Solymosi Elektünk volt. A mi nem zárja ki azt, hogy adott esetben vele is megtörténhetett volna. De ő óvatos férfi, s most különösen mértékletes életet él. Dolgozik. Solymosinak irodalmi működése is ismeretes s így érdekelheti a közönséget az a hír, hogy érdemes művésznők jelenleg egy igen érdekes munkán dolgozik: „Az öltözködés esztetikája” című művét írja. Hatalmas eszme, s bizonyára hasznos kézikönyvül fog szolgálni az öltözködni szeretők kezében. — Azt is megemlíthetem, hogy a napokban Körösön vendégzerepelt, a hol tisztelőitől egy rendkívül szép és értékes gyémánt gyűrűt kapott. A kö tündöklésével csak az ő szeméinek csillóága versenyezhet, a midőn ismerőseinek és barátainak mutogatja! . . .

Szép is az az ambíció! Mikor az angol vagyárok elragadtatással szölkak Budapestről és az eddig látott Magyarországról, szinte dagadt a kebelünk. A bécsi sógorok egyenesen Ázsiának festettek le előttük s ők mily lelkesedéssel voltak eltelve irántunk! Szép dolog az, mikor az angol flegma lelkesedésbe foly! Az is oly impozáns, mint alkotásaik, s mondják bár egyesek irigykedve, hogy abban nagy része volt a pezsgőnek, akkor is büszkén mondhatjuk oda: az a pezsgő is magyar gyártmány volt.

Szsz! . . . Hideg, éles légáramlat csap be az ablak nyílásán. Kitekintek a szürkéségre s kiesik a toll a kezemből. Unalom, unalom mindenütt.

De a mikor folytonosan esik . . . és esik . . .

Lapádi.

A „Szlávia” kölcsönös biztosító bankról.*

A „Patria” bécsi kölcsönös biztosító intézetnél a biztosított felek nagy kárára, terv szerint, évek óta elkövetett bűnös üzemnek a törvényhozás és a szakkörök figyelmét kénytelenül azon kérdés felvetésére irányították: megengedhető-e ezentúl általában a társas életbiztosítási rendszer kölcsönösség alapján. Mert a biztosítás e neme, a mint jelenleg kölcsönös biztosító társulatunk által gyakoroltatik alapjában véve nem egyéb, mint idegen tőkebetétek kezelése a biztosító társaság részéről, mely kezelésért (vagy elkezelésért) egy kitünően fizetett hivatalnok-sereg és egyéb magánérdekek kielégítésére, a védtelen biztosító felektől óriási díjjakat előlegesen fizettet magának. Az összeg mely ily módon pl. a „Szlávia”-ra biza-

*) A Szlávia prágai kölcsönös biztosító bank viszonyairól már huzamos idő óta nem a legjobb hírek keringnek. A külföldi gyanusításokkal nem léphetvén a nyilvánosság elébe időszerűnek tartottuk tekintettel városunk és vidékünk biztosító közönségének érdekeire a következő cikket a Magyar Pénzügy tekintélyes és kitünően szerkesztett fővárosi pénzügy és pénzügyi szakközönytől teljes szövegében átvenni. Szerk.

tott 3934,041 frt. Es mily garanciákkal bírnak ezekkel szemben a biztosító felek? — A társulat évi zárszámadásai; e tekintetben tájékozásul épenséggel nem szolgálhatnak, mert hisz eléggé meggyőződünk a szerencsétlen „Patria”-nál hány esztendőig volt lehetséges a közönséget hamis mérlegekkel, orránál fogva vezetni és bizalmával visszaélni.

A „Szlávia” helyzete pedig egyáltalában nem bizalmat érdemlő és biztosító felei csak saját indolenciájuknak fogják tulajdoníthatni, ha majd könnyelműségük gyümölcsét elviselni lesznek kénytelenek és vagyonukban tetemes kárt fognak szenvedni. Nagy időre, pl. egy emberöltőre nem igen lehet feltételezni, hogy a „Szlávia” összerokadása még feltartható legyen. A „Szlávia” erői, azáltal, hogy a biztosítási üzem majd minden ágát mivel, szót vannak forgácsolva, és helyzete annál is inkább reménytelen, mert aktívai kétértékű hitelüzletekbe fektetvék. A „Szlávia” ugyanis a rendes üzletben szenvedett veszteségeket, magánemberekkel, állami és municipális hivatalnokokkal üzött nagy kamatu kölcsönözletek által akarta helyre pótolni. A magánfeleknél a papírosan elhelyezett összeg 1.598,945 frtra rug.

Az osztrák biztosítási iroda figyelmét a „Szlávia” biztosító bank zilált vagyoni állapota eddig sem kerítte ki, és már az 1881. évi legközelebb megjelent zárszámadásokból észrevehető, hogy utasítva lett viszonyait a szöguru „Versicherungs-Regulativ” szabványai szerint rendezni, amennyiben látszik, hogy ez utasítások eienység csekély része a társulat igazgatósága által csakugyan már tekintetbe is lett véve. Ez a mérleg a „Szlávia” lehető legsiralmasabb és veszedelmes helyzetéről fényes tanúságot nyújt.

A tüzkárbiztosítási üzlet, dacára a „Szlávia” nemzetiségi agitációinak a mult évihez képes hanyatlást mutat, amennyiben a díjbevételek 847,279 frtról 827,746 frtra csökkentek és forint 11618 veszteséggel záródott.

A jégkár biztosítási osztály 7131 frt veszteséggel zárult. A mult évi jelentékeny veszteség, melyet tudvaleg a jégbiztosításnál minden más intézet is szenvedett, sem a biztosítottak utófizetési által, sem más módon sem találnak fedezetre. A szabályszerű fedezet helyett az aktívákban következő tételt fedezünk fel: „Követelés a jégbiztosítási csoport tagjainál 1880-ik évből: 80.657 frt” — Ehhez nem kell kommentár!

Az életbiztosítási osztály mondd 21 frt nyereséggel zárul, dacára, hogy a rendkívüli tartalékok folytán gyengébbek és hogy a különféle csoportok által csupán igazgatási költségek fejében 10.812 frt lett befizetve.

A „Szlávia” magyar feleit, tekintettel a fentebbi adatokra, melyek mind a társulat által közzétett 1881. évi zárszámadásból merítvék, óva intjük, bonyolítsák le a „Szlávia”-val kötött, folyó vagy függőben lévő üzleteiket, bármily terhes feltételek alatt is mentsek meg azt ami még menthető — és ne várják be télenül azt az időt, mikor már nem lesz mit menteni.

A „Szlávia” veszélyes helyzetéről különben ma már a verebek is csiripelnek, és csak a nagy közönség feltűlen bizalmatlanságának számlájára lehet tenni azt, hogy számos vidéki pénzüzetet határozatilag kimondta, miszerint a Szláviánál biztosított ingatlanokra kölcsönt nem adnak. De a legeklatásabb jel e tekintetben az az indítvány melyet e napokban Pozsonymegye közgyűlése fogadott el: „A Szlávia kölcsönös biztosítás elvére fektetett társaságnál, a szövetekezeti tagok, tehát a biztosított az esetleges károkért összes vagyonukkal, egyik a másikért (in solidum) felelősek. A biztosítottok tehát azon veszélynek vannak kitéve, hogy mint ez a hírhedt pozsonyi jégkár-biztosító-társaság, mint szövetekezeten történt, hol több százezer forintot lesznek kénytelenek a biztosítottok sajátjukból pótolni, a Szlávia gyomrába dobhatják összes vagyonukat. Kimondatott tehát: hogy a községek tiltassanak el attól, hogy a közvagyon a kétértékű Szláviánál biztosítsák, a szolgabírák pedig utasítsassanak, hogy a biztosítottokat a jelzett veszélyekre figyelmeztessék.

Óhajtható volna, hogy a magyar biztosító közönsége figyelmeztetés értelmében kerülni igyekezzék a Szláviát, annál is inkább mert elég számos kitünően szituált bel- és külföldi biztosító intézet áll rendelkezésére.

Műkedvelői körestély.

A Műkedvelő-társulat mult hó 24-én ismét körestélyt rendezett. Örvendetesen vesszük észre, hogy a társulat intező és működő tagjai egiránt törekednek arra, hogy a körestélyek gyakoribb rendezése által némi életet öntsének belénk s az előző évek, főként a legutóbbi év pangása helyett működést és pedig sikeres működést létesítsenek. Valóban szükség is van erre; társadalmunk kedély-ere az utóbbi időkben annyira megesappant, hogy szinte nélkülözhetetlenné vált már az új élet kelés.

Közönség ritka nagy számban vett részt e legutóbbi körestélyen s minévéig a legfeszültebb figyelemmel, érdeklődéssel kísérte az előadott darabokat.

Először a theol. dalkar lépett föl s előadta Mester Károly Szózatát, ezt a körmönfont s nehezen kivihető de nagyszerű hatású művet. Jól esett látnunk, hogy a dalkar minden újabb fölleptével megbizonyítja életrevalóságát s a mi az előadott nagyszabású művet illeti, meggyőződünk arról, hogy a dalkar nemcsak élénkléle és művet, hanem kiszíneze annak minden egyes, még a legfinomabb árnyalatu részleteit is. Határozottan gratulálhatunk a derek dalkarnak s óhajtjuk, hogy mennél gyakrabban csztozzék a siker babérjában, melyet a megletett közönség tapsviharban s ujjazásban nyújtott, mire a dalkar egy esinos népdalegyveleget adott elő hatásonna.

Második volt Váró Ferencz fölolvasása. Schiller „A buvár” című gyönyörű költeményének olvasása föl általa eszközölt kitünő fordítását. A ki tudja, hogy mit tesz: Schillert magyarul visszaadni, kétségkívül a legnagyobb elismeréssel adózott a fölolvasónak művészi fordításaért. A közönség zajosan megtapsolta.

Harmadik darab volt a program szerint Gobbi Magyar Suite, átírta Dr. Boros. Előadták Vajna K. (gordonka), ifj. Ludvígh J. (zongora) és Dr. Boros (gedű). Ez már csak azért is igen érdekes száma volt a műsornak, mivel ilyfélélt közönségünk itt nálunk talán

soha sem hallott a Műkedvelő társulat tagjaitól. És az első föllépés — mint a közönség élénk tetszészajából megítélhetjük — határozottan kitűnően sikerült. Nem tudjuk ugyan, hogy a trios-társaság csupán erre az egy alkalomra készült-e vagy állandó kis társulatot képeznek, de ha ez első eset volna, nagyon óhajtanók s ajánljuk is a t. zenész uraknak, hogy bármily nehézségekkel kellene is küzdeniök, tartsanak össze, föllépésük új életet önt városunk esőndes zeneéletébe, a siker pedig el nem marad. Fogadják a közönség elismerése mellé a miénk is. Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a triost a közönség szűnni nem akaró tapsal újrazta meg, mire a triózók, ha jól tudjuk, Mendelssohn egyik gyönyörű Gondelliedjét adták elő az előbbihez hasonló sikerrel. Ismételtük fölébbi óhajtatásunkat, mely — hiszszük — az egész közönségnek közös óhajtatása is.

Erre szavallat következett, melyet Kövendi Á. theologus adott elő. Nem hallottuk Kövendi urat még ez ideig, de úgy vettük észre, hogy a szavallathoz határozott tehetsége van. Igaz ugyan, hogy az ezúttal előadott költemény (Arany: Rachel siralma) nem illett éppen jól hangkorához, s bár egyes részletek előadása ellen tehetnünk kifogást, hanem mindennek dacára általában véve az egész szavallat a sikerültebbek közé tartozott. Több ideit készülés s más nemű, a férfias hanghoz talább költemény választása által minden esetre inkább fog hatni, mert hát úgy hallottuk, hogy a szavallatra csak vasárnap kéretett föl, miután a korábban fölkerített szavalló nem lehetett városunkban az előadás estjére. Es ha ezt is tekintetbe vesszük, akkor csak elismeréssel lehetünk Kövendi úr iránt, hogy oly rövid idő alatt aránylag jól megbirkózott a nehez költeménnyel. A közönség élénk tapsban részesíté a szavallót.

Utolsó számát tevő a változatos műsornak az önképzőköri zenekar által előadott Népdalegyveleg. — Kiváló hatást keltett az előadás, csak az volt a feltűnő, hogy az első dalt ének-szóval adták elő, míg a többi dalokat csupán a zenekar játszta. Ezt az egyet nem értettük. Ettől eltekintve azonban az előadás igen szép, összevágó volt, a mi annyival inkább figyelemreméltó, minthogy a zenekar e népdalegyveleget csak úgy „fűl után” tanulta be. A közönség e számot is élénk tapsal újrazta meg.

Az előadás után vig tánczra perdült az ifjuság s pár óráig a legvidámabb kedélyhangulatban roptak.

Egészben véve az est igen élvezetes volt s mindenki teljes elégedettséggel távozott a vármegyeház nagy terméből. Szeretnők, ha minden két hétben írhatnánk egy ilyen referenciát s elvárjuk a zenei osztály igazgatójától, hogy e tekintetben igyekezni fog eleget tenni kívánságunknak.*)

Egy jelenvolt.

*) Közölő úrnak kinyilváníthatom, hogy a trios már régebbi idő óta rendszeres összejöveteleket tart nálam s igyekezni fog minden gyakraiban életelt adni magáról. A köröknek óhajtott két heti rendezésére szintén törekedni fogok, ez azonban nem annyira tölem, mint a t. működőtől függ.

Dr. Boros,
zenei igazgató.

IRODALOM.

A „Képes Családi Lapok” folyó évi októberben az ötödik évfolyamba lépett. Beküldött hozzánk az új évfolyam 1-ső száma, melyből azt a meggyőződést szerztük, hogy a kiadó s a szerkesztőség vallhatatlanul igyekezik jó, a várakozást minden tekintetben kielégítő szépirodalmi, társadalmi, ismeretterjesztő képes heti lapot adni. Nem csoda, hogy e lap tízezer előfizetővel díszkedhetik, mert kiállítás és tartalom egyaránt ajánlatossá teszik azt. Mint már más alkalommal megjegyeztük, a „Képes Családi Lapok”-nak ingyenes mellékletei is vannak; és pedig egyik a „Nővilág” című divatlap, (számtalan képpel) s a „Gazdasági és Háztartási” lap, mely ezimének tökéletesen megfelel. — Az első szám tartalma a szokott érdekes és tanulságos változatban van összeállítva. Ime a főbb cikkek: „Egy kis tévedés” a ragyogó tollú Balázs Sándor elbeszélése; — „Az új Endymion” Komócsy József, az aktív magyar poéták legjelesbikének egyik megkapó szép költeménye; — „Ferde fogalmak” cím alatt b. Horváth Miklós értekezik az irodalom nemzetes irányáról; — „Ábrándosan” cím alatt Dengi János tollából közöl egy kis joujonnevű novellát; — ezt követi kitűnő fordítónak, Milesz Belának egy fordítása („Herceg mint lakatos legény”) — majd Philantrop kedélyeskedik „A papirkosárból” c. csevegésben s árul el egyet-mást „A szerkesztőség titkaiból” stb. — Van a lapban sok apró közlemény, újdonságok, talányok stb. gazdag rovata; a „társalgóban” a kérdések, feleletek, ajánlatok stb. egész raja. — A jövő számmal küldetik szét Jászay Mari asszony, a kitűnő tragikus művésznő színnyomatú arcképe mint ingyen jutalomképen minden előfizetőnek. A lap előfizetési ára egész évre 6, félvre 3, negyedévre 1 frt 50 kr levő, elismerésként bizást fejezhetjük úgy a lelkes kiadó (M e h n e r V i l m o s, Budapest, papnövelde-utca 8. szám), mint a szerkesztő (K o m o c s y J ó z s e f) iránt.

A „Budapesti Hírlap” kiadóhivatala okt. 1-ével új előfizetést nyit. Tökéletesen föléletesnek tartunk e lap érdekében minden ajánlatást, rövid pályafutása érdekében, meggyőzőbben beszél, hogysen arra szükség volna. Előfizetési ára félvre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy hóra 1 frt 20 kr.

A „Közoktatás” eme kitűnően szerkesztett s az igazságért lankadatlanul küzdő egyetemes tanügyi közlöny az új évfolyammal előfizetést nyit. Ára egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. A tanügyi iránt, érdeklődők meleg pártfogásába ajánljuk.

A Magyar Pénzügy, eme kitűnően szerkesztett közgazdasági-pénz-ipar-kereskedelmi-ügyi szakközlöny, mely különös tekintettel van a vidéki pénzügyintézetekre, takarékpénztárakra, valamint a Magyar Kereskedők lapja, mely a kereskedők és kereskedő ifjak érdekeit jelesül képviselő szakközlöny — mindkettő heti lap —

az új évfolyammal előfizetést nyitnak. Az első ára fél évre 4 frt, negyedévre 2 frt, a második fél évre 3 frt negyed évre 1 frt 50 kr. — a kettő együtt 5 frt, illetőleg 2 frt 50 kr.

A „Kossuth-album” bizottsága f. év szeptember hó 30-án Pestmegye székházának nagytermében a Kossuth Lajos 80-ik születése ünnepére készített albumot átnyújtotta a nagy ünnepelt képviselője Helfy Ignácznak, miről az aláírók azzal értesítették, hogy a vidéki aláírások még f. év október 5-ig nyitva maradnak, miérintis kéretnek az illető ívtartók, hogy e határidőig izeiket, bármily eredménnyel beküldeni sziveskedjenek, mert ezen túl aláírások el nem fogadhatók; mint eddig, ugy ezen túl is díjnélküli aláírások is elfogadhatók azzal, hogy ezek a felhívásban foglalt előnyökre igényt nem tartathatnak.

Az orosz koronázási jelvények.

Az orosz koronázási jelvények tisztításával és rendezésével foglalkoznak jelenleg a teli palotában. A korona, melynek értékét 1.100.000 rubelre becsülik, symbolikus módon két részből áll melyek a nyugati és keleti birodalmat jelképezik, s a melyek közt egy körte alakú, rubinra erősített, öt nagy gyémántból álló kereszt emelkedik ki. Ezt a gyönyörű művet II. Katalin mindjárt trónra lépte után Pancesics Jeremiás genfi udvari ékszeresznél rendelté meg; e czéla Pancesicsnak az összes koronagyémántok rendelkezésére álltak, s a mester éjjel-nappal dolgozott, hogy a császárné koronázása napjára, szept. 22-re (október 3.) elkészüljön. Az említett rubin kivételével, a korona csupa gyémántból, s 54 nagy, kifogástalan gyöngyből áll. Még értékesebb a kormánybot (sceptrum), melyet Pál császár készíttetett koronázására (1797. évi április 5-én). A botot az a remek gyémánt ékesíti, mely Lazarev és Orlov név alatt ismeretes, s a melyről annyi monda kering. — A gyémánt az angol korona híres Koh-i-Noor gyémántjával együtt amaz oroszországnak szemeit képezte, mely a delphii nagy mogul törölye előtt állt. A gyémánt, mint üveg vagy topáz vándorolt kézzől-kézre, míg nem egy Lazarev nevű örmény kereskedő megszerezte, élete veszélyeztetésével Pétervárra hozta s II. Katalinnak megvétel végett fölajánlta. A császárné a követ akkori esiszolatlan állapotában nagyon drágának találta s Lazarev kincsét Amsterdamba, a gyémántkereskedés központjába hozta. Ott gróf Orlov Alexei vásárolta azt meg 450.000 rubelért, megcsiszoltatta s aztán a császárnénak ajánlta fel. Együttel Lazarev részére nemességét s 2000 rubel évjáradékot eszközölt ki. Az Orlov 194% karatot nyom, tehát 8¹/₁₆ karattal többet, mint a Koh-i-Noor. A csiszolás közben 9% karatot vesztett. Vize csodálatos, s 1865-ben 2.399.410 rubelre becsültetett. Most a papir rubel csekély értéke folytán megér három millió rubelt. Az Orlovn egy igen szépen zománczott kettős sas áll. Az egészben 81 centimeter hosszú kormánybotot Miklós czár koronázásánál Varsóban is használtak, a mely alkalommal egy más kettős sas volt rá csavarva koblén a lengyel ezimerral. Az alma is Pál czár koronázására készíttetett. Aranyból van, három sor gyémánttal kirakott foglalattal. A közepén egy szép mandula-alakú gyémánt volt. — Hasonló foglalattal képezi felső részét, melyen egy nagy zafir gyémántokkal kirakott kereszt van. A czárné koronája jelenképpen kisebb, mint a czáré, de hasonló alakú. Csupa gyémántból áll. Különösen szépek azok, melyek a keresztben az előrészt rozettájában és az alsó szegélyen vannak. Mária Alexandrovna czárné koronázására Nicholl és Plinke ékszereszeknél rendelték meg. Szintén csupa gyémántból állanak az Andráshend jelvényei, melyeket a felső részek csak a koronázás napján hordanak. Egészben véve a koronagyémántok, jelenlegi pénzérték szerint tizenkét millió rubelt érhetnek.

Az ó-kor óriási hajói.

Bármilyen nagyok és szépek is a jelenkor hajói, az ó-kor óriási hajói nagyság és szépség tekintetében is túltettek rajok. Így Ptolemaeus Philopator, Egyiptom királya oly hajót építtetett, melynek hossza 420 láb, szélessége 56, s magassága 80 láb volt. A hajó orrán a hátsó részen ember- és állatalakok voltak, mindegyike 18 láb magas. A legénység 4000 evezőből, 400 rabszolgából és 2820 matrózból állt, tehát jelentékenyen több, mint egy modern hajó legénysége. Ptolemaeus építtetett egy másik, thalamegosnak vagy szobahajónak nevezett hajót is; ez csak 320 láb hosszú volt és 45 láb széles, de magassága a földélezen épült sátorral együtt 90 láb volt. Lapos aljú hajó volt, a Nilus esekély vizére számítvá; fenséges alakját még jobban emelték az előrészen levő gyönyörű ékítmények. A hajó közepén voltak az éttermek és szobák, melyek mindennel el voltak látva. Mit csak az ó-kori leleményesség kigondolhatott, hogy egy fényűző udvar igényeit kielégíthesse. A hajó oldalainak hosszában és a hátsó részen két emeletes karzat volt, az alsó karzat oszloposarnok, a felső indiai veranda volt. Az alsó karzatba elefántesonttal s drága fákkal kirakott előszobából lehetett jutni; az oszlopokkal körülvett nagy terem falai mellett, melyek czedrus- és cyprusfákkal voltak kirakva, bíborral bevont kerevetek húzódtak végig. A terem busz ajtaja elefántesonttal volt kirakva. A keresztgerendák meg voltak aranyozva, a mennyezet domborművekkel díszítve. A női termekből, melyekhez, mint a férfitermekhez, pompás étterem tartozott, egy esigalépson Vénus-köpnájába lehetett jutni, hol az istennőnek remek márványszobra állt. A lakomatermet a legfinomabb indiai márványból készült oszloposarnok tartotta. A hajó kötelei és vitorlái biborszínűre voltak festve. — II. Hiero syrakusai király (Kr. e. 269—215.), ki sok pompás templomot és épületet emelt, szintén nagy kedvét lelta a pompás hajók építésében; de a szépet a hasznossal kötötte össze, úgy hogy pompás hajóit egyszerűsággal szállító eszközökül is használta. Egyik nagy hajóját Archimedes vezetésével a korinthusi Archias építtette; az építés, bele nem számítva a belső felszerelést, egy teljes esztendő vett igénybe. A fa, mit e colossális hajó építésére fölhasználtak, 30 közönséges gálya építésére elég lett volna. E hajónak három emelete volt, minden

szoba talaja drága mozaikkal volt kirakva, mely Homer Illiászából vett jeleneteket ábrázolt. — A hajó földélezen kert is volt, igazi fákkal és növényekkel, melyek a földélezen vastagon borított földrétegen tenyésztek. Nagyon szép volt a Venusnak szentelt terem; ennek padlózata aebát és más kövekkel volt kirakva, falai cyprusa-koczkákkal borítva s az egész terem festményekkel és szobrokkal díszítve. A könyvtárterem falai és butorzata puszpángfából voltak; a földélezen volt egy astronomiai műszer. Földélezen sem volt szűkében e hajó, a mennyiben három gőzfürdője volt. A hajó előreszén oly viktartó volt, melyben mintegy ezer akó ivóviz ford; e viktartó mellett volt egy másik, tengeri vízzel tele, tengeri állatok élve eltartására. A földélezen nyolcz megerősített torony volt, mindegyikben két ballistával, vagy hajító géppel és hajításra való kövekkel. A földélezen Archimedes tervei szerint készített óriási catapulta volt, mely 400 lábnyira dobált másfél mázsás köveket és tizenkét rőf hosszú gerendákat. A legénység következőképen oszlott meg: 60—60 fegyveres állt a hajó mindkét oldalán, ugyanannyi az árbocok és a hajító gépek körül, a tornyokban 48, a vasárbockosarakban 6, a hajó előreszén 600. A hajót kezdetben Syrakusának hívták, de mivel egy sicíliai kikötőben sem fért el, elnevezte Alexandriának, s Ptolemaeus Philadelphusnak ajándékozta. — A hajóba belefért 49,000 véka gabona, 10,000 fordó mindenféle sicíliai áruval, 10,000 métermázsa gypju és 10,000 métermázsa más áru, azonkívül a legénység élelme.

VEGYES HIREK.

— **Rezső trónörökös elölépése.** Rezső trónörököshez Bécsből távirat érkezett Görgénybe, mely tudatja, hogy a novemberi előlépések alkalmával a Prágában államászó IX-ik hadosztály parancsnokává fog kineveztetni. A hír épen az udvari ebéd idejében érkezett s a társaságot a legjobb hangulatba hozta. Lipót és Koburg hercegek, valamint a többi vendégek mindjárt siettek is a trónörökösnek szerencsekívánataikat tolmácsolni.

— **Körjegyzői vizsgálat.** Kovács Lajos és Ágoston Géza szept. 30-án tettek a megyei vizsgálat bizottság előtt vizsgálatot.

— **Veres Lajos kir. mérnök az alsófehérmegyei építészeti hivatalhoz szolgálatra rendeltetett.**

— **A Gy.-Fehérvárról áthelyezett 20-dik honvédszázalaj** f. hó 27-én délelben érkezett meg városunkba. A közönség ovatiókkal fogadta új honvédeinket. A vasúti indóháznál zenével várták őket polgárságunk nagy száma s a városi tanács. A megérkezőkor Vajna Károly helyettes polgármester üdvözölte őket szívélyesen a tanács és város közönsége nevében, mely üdvözlésre a zászlóalj nevében Telmann százados válaszal ékes szavakkal. A zászlóalj felállása után a városi zenekar a nemzeti himnusz játszotta el, mire a kibontott lobogót nevezett helyettes polgármester megkoszoruzván az egész menet bevonult városunkba, hol az elszállásolás megtörténvén az egész legénységet megvendégelte polgárságunk a laktanyában.

— **Hymen.** Dr. Bocz József Alsó-Fehérmegye főorvosa f. hó 28-án M. melletti Frankfurtnban tartotta esküvőjét öz. Berna Dávid örnagyné szül. Schirading Mari báróné leányával Berna Hermin kisasszonnyal. — Vajna Mari kisasszonyt, Vajna Ádám birtokos leányát f. hó 30-án vezette oltárhoz Balla Károly hidalmási ref. lelkész. Kiserje áldás frigyököt!

— **Rendőrségünk figyelmébe.** Következő sorok közlésére kerettünk föl: „Van-e tudomása a t. városi rendőrségnek arról, hogy némely háztulajdonos az összejöttöt szemetet a piacról a szt.-királyutezára vezető hid alá a patakba hordatja, s ezáltal egy eshetőleges vizár következtében a hidon innen lakók biztonsága van veszélyeztetve? Kérjük e tekintetben a legsürgősebb intézkedésre. Ezzel egy kalap alatt csak azt az óhajtatást fejezzük ki, hogy vajha az utczák szemetének eltakarítását hamár az öntöztetés nem volna kivétel, ne délelben végeznék, mikor legtöbb ember jár, hanem pl. korán reggel, mikor a főlzálló portól kevesebb embernek veszne el a szemévilága.”

— **A nagyenyedi gyümölcsészeti egylet** szept. hó 21-én tartott izelési összejöveteléről. I. Körték. 85. Tottleben néven beküldött körte, de nem az. Vadadi G. Sárd. 360 gramm. Félíg olvadó, leves, czukros, sav és zamat nélkül. Jeles. 86. Tottleben. Bellovári István Csekelaka. 300 gr. köves, roppanó, nedvszegény, csekély cukortartalommal, zamatos, csersav tartalmánál fogva fanyar. 87. Isambert. Zeyk K. Kozslárd. 140 gr. Olvadó, leves, czukros, kellemes és bő savtartalommal, zamatos, kitűnő. 88. Bosk kobakja (Sándor czár néven beküldve) Zeyk K. Kozslárd. 120 gr. Olvadó, leves, czukros, gyöngyös sav és zamattal, kitűnő. 89. Gróf Zichy Ottó. Zeyk K. Kozslárd. 230 gr. Félíg olvadó, leves, csersavtartalmánál fogva erősen összehúzó izű, zamatos. 90. Ismeretlen, valószínűleg Clairgeau. Czirner József Nagy-Ényed. 120 gr. Roppanó, édes, zamatos. Jeles. — II. Almák. 91. Ankona. Zeyk J. Gombás. 50 gr. Roppanó, édes, leves, erős zamatu, savtartalmu. Kitűnő őszi fűszeres alma. 92. Pflaumen apfel. Jovian Jenő Ényed. 360 gr. Kásás, nedvszegény, igen édes, sav és zamat nélkül. Kitűnően alkalmas konyhai ezélokra összes tulajdonságainál fogva. 93. Téli török muskotály. Lőcsei L. Ényed. 150 gr. Koránért, nem izelhető. 94. Dinye-alka. Öz. Török J.-né Ényed. 220 gr. Kásás, kevés cukor- és bő, kellemes savtartalommal, zamatos. — Termelésre ajánlatok mint esemege gyümölcsök a 87. és 88. számú körték és 91. számú alma, konyhai ezélokra a 92. sz. alma.

— **Gyilkosság.** Folyó év szept. 19-én a m.-igenei és igenpataki erdőben borzasztó gyilkosság követetett el. Ugyanis Ompolyca faluban volt három édes testvér, kik a testvéri szeretetnek követésére méltó példáját mutatták mindig. Együtt éltek, közösen használták birtokukat. — Az irt napon marhájukat a nevezett erdőbe hajtották legeltetni. Itt a pásztorok által megtámadtaták, de ők sem voltak restek az ütegelésben. Borzasztó verekedés fejlődött

ki. A három testvérnek egyike halva maradt s a más kettő életéhez is kevés a remény. Az igenpataki pásztorok közül is kettő súlyos sebet kapott. — A vizsgálat megindított.

— **Új hazai iparág.** Nem egyszer lesz még alkalmunk örömmel constatálni, hogy az iparezkek előállításában hazánk is időről időre versenyképes leand a külfölddel. Ezuttal is örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy felhívjuk közönségünk figyelmét egy új hazai iparágára. Ez a művirágkészítés, mely Nagy-Bányán oly tökélyvel üzetik, hogy a productumok a legnagyobb mértékben versenyképesek úgy esin, mint főképp olecsóság tekintetében, hasonló külföldi gyártmányokkal. A művirágok a nagybányai jótékony növegyelet felügyelete s illetőleg igazgatása alatt álló külön e ezéla berendezett intézetben készítettek, oly szerencsétlenség által, kik testi fogyatkozásaik folytán más terhes munkát nem végezhetnek. Kétszeres jótét tehát e különben is meglepő szép virágoknak közönségünk által való vásárlása, mert ezáltal a mily mértékben emelkedik ez új iparág, ép oly mértékben enyhítetik a bének s nyomorékok nyomora. — Bárminemű felvilágosításokkal s próbaküldeményekkel készséggel szolgál a nagybányai jót. növegyelet elnöksége.

— **Varuti szerencsétlenség.** Eszéknél a Dráva hidja mult hó 25-án délelőtt összetört a vasuti vonat alatt. A vonat egy része lezuhant a Drávába, másik része, mint-hogy az összekötő kapocs leszakadt, fennmaradt a hidon. A megrázó szerencsétlenségben ez még szerencse. Meghalt 27 katoná, két ács, megsbesültek sokan. Az áldozatok huszárak, kik Bosznia végzetes földjéről jöttek. Eppen a haza határánál érte őket utól a borzasztó halál. Egytől egyig magyar fiúk. A szerencsétlenség egészen megzakítottá Eszék s a magyar partok között a közlekedést.

— **Az esőzések okozta nagy vízáradások,** roppant kárt tettek déli Tirolban s felső Olaszországban. A brixen-bozoni s laris-roveredoi s dalach-innicheni vonalrészeket úgy megrongálták, hogy a forgalomnak legalább egy pár napig szünetelnie kelle. Gargazonban a vasuti töltésből legalább harmincz méternyt elszakított a vízár. A Meran s Bozen közti sík viz alatt fekszik, több hid járhatlan s a távirati összeköttetés is megszakadt. Bruneckben házakat söpört el a romboló elem s Trieszt egy részét is elborítá. Mint Willachból jelentik, a várostól felfelé minden hidat elszakított a kiáradt Dráva, a város nagy része is viz alatt állt s a szakadatlan eső még nagyobb veszélyt fenyeget. Felső-Itáliában a kiáradt Etsch elborítá Veronát, több nő s gyermek a hullámokba veszett s még nagyobb katasztrófától tartanak. Seregóban is öt egyén fulladt a vízbe s a mentési munkálatok foglalkozó katonák közül is többen a hullámok közt lelték halálukat. Roppant károkat okoznak a veneczei Alpések kiáradt hegyi patakjai s a folytonos esőzés Rómát is a Tiber által való elárasztással fenyegeti.

— **A „perpetuum mobile“** újra kísértget. A napokban Zichy Jenő gróf Sziszekről levelet kapott egy molnármeztértől, melyben ez arra kéri a grófot, hogy mint az országos kiállítás elnöke, eszközöljön ki új találmánya: az örökmozdony számára egy négyszög-öllyi helyet. A gróf már válaszolt a szerencsétlenségnek, tanácsolván, hogy csak maradjon mestersége mellett. — Egy párisi lapban meg azt olvassuk, hogy Wallis kantonban egy óras csakugyan feltalálta az örök mozdonyt vagy legalább is ahhoz hasonló valamit. A derék óras, ki már 80 éves s Pondry községben lakik, négy év előtt két általa készített s szintén általa feltalált készülékek mozgásba hozott órat bezárt egy ládikába, azt letéteményezte a községhezatal s a hivatalos pecséttel lepecsételtette. Nehány nap mulva, miután hivatalosan konstataálták, hogy a pecsét sertetlen, felnyitották a ládikát s az órák még mindig jártak s nem is mutattak semmi hajlandóságot a megállásra. Az óras persze nem árulja el titkát.

— **A nyugateurópai közlekedés gyorsaságát** nagy mértékben fogja mozdítani az a vállalat, mely most van létesülében: össze akarva kötni Páris Bécesel egy olyan vonattal, mely ez utat oda vagy vissza huszonhét óra alatt tenné meg. A vállalkozó társulat már megnyerte eszméje kivételére a közbeeső vasutársaságokat, a württembergi kivételével. E vonat nem fokozná valami nagyon a rendes gyorsaságot, hogy utját ily rövid idő alatt tegye meg, de az állomásokon eddig tartott szüneteket kurtitáná meg nagy mértékben. Ezzel akarnak a most közlekedő rendes gyorsvonatok idejéből hat órányt nyerni. Ha a württembergi társulat az eszmének megnyerhető nem volna, az e vállalat létrejöttét meg nem akadályozná: Württemberg körül kerülnek. A jövő hónapban már valószínűleg utnak indítják az első próba-vonatot.

— **Ártatlanság, mely 150 év mulva sült ki.** Anno 1619. szeptember havának 13-ik napján Tangermünde mezőváros porig égett. Az egész város Minden Margitot s férjét Meilahn Antalt tartotta bünösnek s a szerencsétlen párt iszonyu kínzással végezte ki a „népítélet“. Erős volt a gyanu, hogy Minden Margit boszúból gyújtotta fel a várost, mert a városi tanács elvette tőle örökségét. A gázszos nap emlékét 1617. óta ez évig minden évben megülte a város s a templomban e napon alkalmi prédikációt tartott a lelkész. Ez évben azonban egy váratlan fordulat véget vetett az alkalmi „tűzprédikáció“-nak. Parisius Rudolf, ki a régi városok történetének megírásával foglalkozik, hiteles okmányokból bebizonyította, hogy Minden Margit teljesen ártatlan volt.

— **A keringő ellen,** mint „illetlen s német tánc ellen“ Amerikában hadjáratot indítottak. A „Philadelphia Press“-ben egy tekintélyes táncztanár így nyilatkozik e tánczról: „Azon meggyőződésre jutottam, hogy a keringő erkölestelen. Ez az egyetlen táncz, mely ellen tisztességes emberek tiltakoznak s büszke vagyok azt mondhatni, hogy van még egy pár családtagja, kik szigorúan megtiltják leányaiknak, hogy a keringőt tánczolják, bár még a fashionoble társaság e piffanatban nincs meggyőződve ennek veszélyességéről. Nem rég tisztelendő Wajlanddal, az ismeretes babtisza lelkészszel beszélgettem, más lelkész urakkal együtt valamennyien azon nézetben vannak, hogy a keringő a maga módja szerint csak oly demoralizáló hatású, mint akár az alkohol, vagy dohány. (?) — Azon véleményben vagyok — mondá a nevezett lelkész — hogy most van itt az ideje hadjáratot indítani a keringő

ellen. A korábbi években ezen táncz aránylag tisztességesebb volt, most azonban épen ellenkező. Azok, kik a harezot meg akarják kezdeni a keringő ellen, köriratokat szándékoznak küldeni a híresebb lelkészekhez, az egyházi hatóságokhoz s intézetekhez, s ezeket föl fogják szőlíteni a harezban való részvételre. Sherman tábornoké az ő könyvében úgy nyilatkozik a keringőről, hogy frivol egy táncz, hogy alkalmat nyújt oly bizalmaskodásra, milyt különben nem lehetne megengedni. Welsh tanár azon nézetben van, hogy a keringő megtartható, mint táncz, de csak úgy, ha a férfi s nő tisztességes távol-ságban van egymástól, ha egymás kezét keresztben, a jobb kéz a jobb kezét fogják meg.“ Eddig a „Philadelphia Press“-ben. Erre egy másik lap a következőket jegyzi meg: talán compromissumot lehetne kötni aképen, hogy a férfi s nő közé deszkát tennénk, a melyen csak akkora nyílás lenne, hogy a férfi s nő csak kezét dughatná keresztül. Ezen kívül minden más érintkezés elkerülhetnének.

— **Viaszbaba a ezár kocsiában.** Rochefort Intransigantjának írják Szent-Pétervárról, hogy III. Sándor ezár e napokban több ízben minden kíséret nélkül, nyitott fogaton kocsihozott végig az orosz főváros utcáin, az összes hívek nagy öröme s bámulatára. „Hát még sem gyáva a ezár!“ — kiáltottak lelkesen, mert nem tudták, hogy a ezár, a ki az udvari fogaton ült, voltaképen a ezásár ruhába öltöztetett — viasz baba volt, a melyet a mellett, hogy a ezár vakmerő bátorságát tanúsította, minden nagyobb vérontás nélkül föl lehetett volna bombázni. A viasz baba különben olyan gépezettel volt ellátva, hogy a fejét is mozgatta.

— **Európa megnagyobodott.** Strelbitsky J. orosz tábornoki tábornok ismert tudós „La superficie de l'Europe“ című legújabb művében kimutatja, hogy földrészünk 133,900 négyszög kilométerrel nagyobb, mint eddig hittük. Strelbitsky számításai szerint Skandinávia, Franciaország, Magyarország területe nagyobb, mint eddig hitték, Olaszországé, Angliáé, Spanyolországé s Portugáliáé pedig kisebb. A szaporodás nagysága megfelel Meilenburg-Schwerin nagyhercegség területének.

— **Harez a dohányzásért.** Amerikának Cleveland városában a városatyák kivitták, hogy a hivatalos tanácskozmányok alatt dohányozhassanak. Egyik legutóbbi ülés alkalmával az elnök kijelentette, hogy a ki szivarozik, az nem tilalomtalan a tanácskozásokba. Az illető városatyá ezen tilalom ellen a közgyűlésre appellált, hol azután hosszabb vita fejlődött ki ezen nevezetes kérdés fölött. Az elnök Cushing parlamenti közikönyvből bizonyította, hogy a dohányzás hivatalos tárgyalások alkalmával nem engedhető meg. Egy városatyá azon véleményében volt, hogy ha a dohányzás tilos, akkor legyen tilos a burnótozás is. Egy másik városatyá azzal huzakodott elő, hogy ha az angol képviselők föltett kálappal vehetnek részt az alsó ház tanácskozásaiban, miért ne tarthatnák szájkukban a szivart a clevelandi városatyák tanácskozásaik alkalmával. Egy harmadik városatyá azt mondá, hogy ő nem szenvedélyből, hanem a város jóvoltára való tekintetből dohányozik, mert dohányzás közben s a füstgomoly nézése közben jönnek a legjobb gondolatai, miket azután a város javára értékesít.

— **A bűvész vége.** Szerethen Bukovinában történt a következő borzalmas jelenet: a város egyik vendéglőjében utazó bűvész mutatta be ügyességét, mellyel a közönség osztatlan tetszését kiérdemelte. Előadása pisztolyt vett elő, s azt a jelenlévők szemeláttára megtöltötte. Ezután felkért valakit, jönné fel a szinpadra, mert most következik a legjobb mutatványa s e ezéla még egy emberre lenne szüksége. Egy Kinsbrunner nevű polgár föl is ment a szinpadra. A bűvész kezébe adta a pisztolyt s pár lépésnyire hátrálván, kérte, hogy löjjön egészen bátran reájó majd szájával fogja fel a golyót. A jámbor polgár mit sem sejtve ezéltözött s lött, de a pisztoly nem sült el. Erre a bűvész gunyolódni kezdett, s kérte, hogy löjjön ismét s ezélozzon egyenesen a szájára. Kinsbrunner csakugyan újra lött, de akkor már eldőrdült a lövés, s a golyó a szerencsétlen bűvész homlokába fúródott. A rémület kiáltása hangzott át a terem s azonnal az összerogyott bűvészhez siettek, de az már halott volt. A közönség a szerencsétlen hátrahagyott családja javára gyűjtést rendezett.

KÖZGAZDASÁG.

Állatkiállítás.

Alsófehérmegye székásméti gazdasági egyesülete folyó évi október hó 8-án Alvin ezen tartja meg II. állatkiállítását ekeversenynyel egybekötve.

Programmja: A kiállítás f. évi október hó 8-án délelőtt 9 órakor megnyitják. — A kiállításon részt vehet minden megyebeli polgár, a megyén kívül lakó egy-letli tag.

Díjaztatnak: I. Magyarfajú szarvasmarhák. A) Szopóborjus tehének:

1-ső díj	5 darab	10 frankos arany.
2-ik	4	10
3-ik	3	10
4-ik	2	10
5-ik	1	10

B) 8—18 hónapos rugott borjúk:

1-ső díj	5 darab	10 frankos arany
2-ik	4	10
3-ik	3	10
4-ik	2	10
5-ik	1	10

II. Lovak. A) Csikós kanczák 10 éves korukig.

1-ső díj	5 darab	10 frankos arany
2-ik	3	10

B) 2—3 éves csikók nem-különbég nélkül:

1-ső díj	5 darab	10 frankos arany
2-ik	3	10

Megjegyeztetik, miként a kiállító községi bizonylattel igazolni köteles, hogy a kiállított állatok tulajdonát képezik.

Nyomatott Pollák Mór gyorssajtóján Nagy-Enyeden.

Más, nem magyarfajúhoz tartozó szarvasmarhák szintén kiállíthatók és dícsérő oklevelek által lesznek kitüntetve.

Minden a kiállítást illető kérdés az egyesület titkárhoz: Langhammer Victor mezőkhoz, Szeredahelyre intézendő.

Drassón, 1882. évi szeptember havában.

A rendező bizottság.

Felelős szerkesztő: Dr. BOROS GÁBOR.

Kiadó-tulajdonos: POLLÁK MÓR.

949—1882.

Árlejtési hirdetmény.

A vezetésem alatti kir. kerületi börtönben letartóztatott rabok házilag kezelendő élelmezéséhez az 1883. évben szükségendő marha- és borjúhus szállításának biztosítása végett **f. évi október hó 25-én délelőtt 10 órakor** hivatalos szobámban nyilvános árlejtés fog tartatni, melynek feltételei hivatalos órákban nálam megtekinthetők.

Írásbeli ajánlatok ivenként 50 kros bélyeggel és esetleg biztosítékul is szolgáló 100 frt értékű bánatpénzzel látandók el.

Az ajánlati összeg számokkal és betűkkel is kiírandó, úgy az is kifejezendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti.

A kir. kerületi börtönigazgatóságától

Nagy-Enyeden, 1882. szeptember 25-én.

Balkay,
igazgató.

Birtok-eladás.

Alólirt ezennel tudatja az érdeklettekkel, hogy a kis-solymosi határban levő összes ingatlanait, valamint ingóit és gazdasági eszközeit örök áron eladja. — Az ingatlanok 90—100 holdat tesznek ki, a mihez számítandók még a gazdasági épületek és lakóház.

Özv. Sipos Jánosné.

Van szerencsém teljes tisztelettel tudatni, hogy a már közelgő évadra

öntött fűtő kemenczém

megérkeztek mind hazai gyárakból, melyek a meleget bizton kiállják és **nem hasadnak el**, mivel ezen öntemények sokkal vastagabbak a német vagy morva önteményeknél, — azért jobban fűtenek és melegségük tartósabb.

Előre látva a vásáruk tetemes emelkedését, igyekeztem ezen árakat a szokott időnél hamarabb beszerezni és ezáltal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a gyáraknál már bekövetkezett áremelése dacára is önteményeim az **eddig jutányos árban** számíthatom, sőt hogy t. vevőimnek a kemence vásárlást könnyebbitsem, minden nálam vett öntött vasfűtőt, ha ez eléggé nem melegítne vagy fűstölne, **20 napi próba után** hajlandó vagyok mással kicserélni.

Mint a n.-enyedi kerületi börtön kósárcikó iparág kizárólagos raktárossa ajánlom az alábbi fehér vesszőből font

KOSARAKAT

meglepi olecsó árban.

U. m.: Fehér vesszőből szilárdan font fáskosarak fedéllel, ugyancz fedél nélkül, úti börtönd alaku kosarak fedéllel és lezáráthatók, karravaló hushordó kosarak, ruhás kosarak. — Továbbá krumpli- és gyümölcsös kosarak zöld vesszőből

darabja 20 kr.

Bisztritsány Lajos.

E hó 25-től kezdőleg,

2 Triör napontai használatra

70 krajczárért kapható.

Értekezhetni

Bisztritsány Lajos-nál.